ADS ANKER

ANTONIO TIZZANO
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2003. február 27. [1]

1. 2001. július 24-i végzésével az Arbeitsgericht (munkaügyi bíróság) Bielefeld (Németország), az EK 234. cikke alapján, előzetes döntéshozatal céljából két, az Európai Üzemi Tanács létrehozásáról vagy a közösségi szintű vállalkozások és vállalkozáscsoportok munkavállalóinak tájékoztatását és a velük folytatott konzultációt szolgáló eljárás kialakításáról szóló, 1994. szeptember 22-i 94/45/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: irányelv) értelmezésére vonatkozó kérdést terjesztett a Bíróság elé [2]. Az Arbeitsgericht Bielefeld elsősorban azt a kérdést teszi fel, hogy egy valamely közösségi tagállamban letelepedett, közösségi szintű vállalkozáscsoport — irányelv szerint központi irányításának minősülő — vállalkozásának fennáll-e olyan kötelezettsége, hogy információkat szolgáltasson ugyanezen csoport más tagállamokban letelepedett más vállalkozásainak, amennyiben ez utóbbiak a munkavállalók belső képviseleti szerveitől olyan információk szolgáltatására irányuló kérést kaptak, amelynek nincsenek a birtokában; igenlő válasz esetén pedig mire terjed ki ez a tájékoztatási kötelezettség.

I — Jogszabályi háttér

A — *Az irányelv vonatkozó rendelkezései*

2. Az irányelv 1. cikke így rendelkezik:

„(1) Ezen irányelv célja, hogy erősítse a közösségi szintű vállalkozások és közösségi szintű vállalkozáscsoportok munkavállalóinak a tájékoztatáshoz és a konzultációhoz való jogát.

(2) Ennek érdekében, illetve a munkavállalóknak az ezen irányelvben megállapított módozatokat, feltételeket és célokat kielégítő tájékoztatása és a velük való konzultáció céljából valamennyi közösségi szintű vállalkozásban és valamennyi közösségi szintű vállalkozáscsoportban az 5. cikk (1) bekezdése értelmében benyújtott kérelem alapján

1 — Eredeti nyelv: olasz.

2 — HL L 254., 64. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 2. kötet, 232. o. Mivel az irányelv az EK-Szerződés 14. jegyzőkönyvéhez csatolt, a szociális politikáról szóló egyezmény 2. cikkének (2) bekezdésén alapult, az Egyesült Királyságban eredetileg nem került alkalmazásra. Hatályát az 1997. december 15-i 97/74/EK tanácsi irányelv (HL 1998., L 10., 22. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 261. o.) terjesztette ki e tagállamra.

létre kell hozni az Európai Üzemi Tanácsot, vagy ki kell alakítani a munkavállalók tájékoztatását és a velük folytatott konzultációt szolgáló eljárást.

[...]

(4) Amennyiben a 6. cikkben említett megállapodások nem írnak elő bővebb hatáskört, az Európai Üzemi Tanácsok jog- és hatásköre, valamint az (1) bekezdésben meghatározott cél elérése érdekében kialakított tájékoztatási és konzultációs eljárások hatálya közösségi szintű vállalkozás esetében a tagállamokban működő vállalat valamennyi üzemére kiterjed, a közösségi szintű vállalkozáscsoportok esetében pedig a tagállamokban működő valamennyi, a csoporthoz tartozó üzemre.

[...]".

3. Az irányelv 2. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

a) közösségi szintű vállalkozás: a tagállamokban működő, legalább 1000 munkavállalót foglalkoztató vállalkozás, illetve legalább két tagállamban működő, mindegyikben legalább 150 munkavállalót foglalkoztató vállalkozás;

b) vállalkozáscsoport: az ellenőrző vállalkozás és az ellenőrzése alatt álló vállalkozások;

c) közösségi szintű vállalkozáscsoport: olyan vállalkozáscsoport, amely:

— a tagállamokban legalább 1000 munkavállalót foglalkoztat,

— különböző tagállamokban legalább két vállalkozáscsoporttal rendelkezik;

és

— egy tagállamban legalább 150 munkavállalót foglalkoztató, legalább egy vállalkozáscsoporttal, és legalább

egy további, egy másik tagállamban működő, legalább 150 munkavállalót foglalkoztató vállalkozáscsoporttal rendelkezik;

[...]

e) a központi irányítás: a közösségi szintű vállalkozás központi irányítása, illetve közösségi szintű vállalkozáscsoport esetében az ellenőrzést gyakorló vállalkozás központi irányítása;

[...]".

4. A 3. cikk (1) bekezdése így rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában »az ellenőrző vállalkozás« olyan vállalkozást jelent, amely a tulajdonviszonyokból, a pénzügyi részesedésből, illetve az irányítás szabályaiból eredően döntő befolyást gyakorol egy másik vállalkozásra (»ellenőrzött vállalkozás«)".

5. Az irányelv 4. cikkének értelmében:

„(1) Valamely közösségi szintű vállalkozásban és valamely közösségi szintű vállalkozáscsoportban a központi irányítás felelős az 1. cikk (2) bekezdésének rendelkezései értelmében vett Európai Üzemi Tanács vagy a tájékoztatást és a konzultációt szolgáló eljárás létrehozásához szükséges feltételek és eszközök biztosításáért.

(2) Ha a központi irányítás nem tagállamban működik, a központi irányítás egy tagállamban található — szükség esetén kinevezendő — képviselője viseli az (1) bekezdésben említett felelősséget.

Ilyen képviselő hiányában a legnagyobb számú munkavállalót foglalkoztató tagállami vállalkozás vagy vállalkozáscsoport vezetésére hárul az (1) bekezdésben említett felelősség.

(3) Ezen irányelv alkalmazásában a képviselőt, illetve a képviselőket, vagy ilyen képviselők hiányában a (2) bekezdés második albekezdésében említett vállalatvezetést kell a központi irányításnak tekinteni".

6. Az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„Az 1. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott cél elérése érdekében a központi irányítás saját maga, vagy a legalább két különböző tagállamban működő, minimálisan két vállalkozás vagy üzem által foglalkoztatott, legalább 100 munkavállaló vagy képviselőik írásos kérésére tárgyalásokat kezdeményez az Európai Üzemi Tanács vagy a tájékoztatást és a konzultációt szolgáló eljárás kialakítása céljából".

7. Az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének értelmében:

„A központi irányításnak és a különleges tárgyaló testületnek az együttműködés szellemében kell tárgyalnia a célból, hogy megállapodásra jussanak a munkavállalók tájékoztatásának és a velük folytatott konzultációnak a megvalósítására vonatkozó részletes megoldásokban, az 1. cikk (1) bekezdésének megfelelően."

8. Az irányelv 11. cikke előírja, hogy:

„(1) Minden egyes tagállam biztosítja, hogy a területén található közösségi szintű vállalkozások üzemeinek vezetői és a közösségi szintű vállalkozáscsoportok vállalkozásainak vezető tisztviselői és munkavállalóinak képviselői, vagy — az adott esettől függően — a munkavállalók betartják az irányelvben megállapított kötelezettségeiket, függetlenül attól, hogy a központi irányítás az adott tagállam területén működik-e.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a vállalkozások a 2. cikk (1) bekezdésének a) és c) albekezdésében említett munkavállalói létszámadatot tegyék hozzáférhetővé az irányelv alkalmazásában érintett felek kérésére.

(3) A tagállamok meghozzák a megfelelő intézkedéseket az irányelv be nem tartásának eseteire, továbbá különösen gondoskodnak arról, hogy megfelelő közigazgatási, illetve bírósági eljárás álljon rendelkezésre, az ezen irányelvből származó kötelezettségek betartatása érdekében.

[...]".

9. Végül, az irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti, és közigazgatási rendel-

kezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 1996. szeptember 22-e előtt megfeleljenek, vagy biztosítják, hogy legkésőbb eddig az időpontig a munkáltatók és a munkavállalók megállapodás útján bevezessék azokat a szükséges rendelkezéseket, amelyek lehetővé teszik, hogy az ezen irányelvben előírt eredményeket mindenkor biztosítani tudják. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot".

B — *A német szabályozás*

10. A Németországi Szövetségi Köztársaságban az 1996. október 28-i Gesetz über Europäische Betriebsräte (az Európai Üzemi Tanácsokról szóló törvény, a továbbiakban: EBRG) [3] ültette át az irányelvet.

11. Az EBRG 2. cikke (1) bekezdése megállapítja, hogy a törvény hatálya kiterjed a közösségi szintű, német területen székhellyel rendelkező vállalkozásokra és közösségi szintű vállalkozáscsoportokra, amennyiben az ellenőrző vállalkozás székhelye német területen található. Emellett a 2. cikk (2) bekezdése alapján a törvény abban az esetben is alkalmazandó, ha a központi irányítás nem német területen található, többek között a német területen alkalmazott munkavállalók számának kiszámítására vonatkozó rendelkezések (EBRG 4. cikk), az információhoz való jog gyakorlása [EBRG 5. cikk (2) bekezdés], az ellenőrzést gyakorló vállalkozás meghatározása (EBRG 6. cikk) és a munkavállalók Németországi Szövetségi köztársaságban található reprezentatív szervezeteiről szóló jelentés [EBRG 35. cikk (2) bekezdés] tekintetében.

12. Az EBRG 5. cikke előírja, hogy:

„(1) A központi irányítás köteles a munkavállalók képviselőinek – kérelmükre — átadni a munkavállalók átlagos számára, a tagállamok, vállalkozások, és üzemek szerinti megoszlására, valamint a társaság vagy társaságcsoport szerkezetére vonatkozó információkat.

(2) Az üzemi tanács vagy a vállalkozás központi üzemi tanácsa az (1) bekezdésben biztosított jogot az üzem vagy a vállalkozás helyi irányításával szemben érvényesítheti; a helyi irányítás köteles a kért tájékoztatáshoz szükséges információkat a központi irányítástól beszerezni" [4].

3 — BGBl. 1996 I, 1548. o.

4 — Nem hivatalos fordítás.

II — Tényállás, a nemzeti bíróság előtti eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

13. Az Arbeitsgericht Bielefeld előtt folyó eljárásban az ADS Anker GmbH (a továbbiakban: ADS Anker) német vállalkozás áll szemben üzemi tanácsával (a továbbiakban: tanács).

14. Az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből kitűnik, hogy az ADS Anker egy közösségi szintű vállalkozáscsoport tagja, melynek anyavállalata Svájcban található. A végzésből kitűnik továbbá az is, hogy az ADS Ankert a Hollandiában letelepedett Anker BV társaság ellenőrzi, amely az Anker-csoporthoz tartozó, különböző tagállamokban letelepedett vállalkozások részesedéseit is birtokolja. Az Anker-csoporthoz tartozó azon vállalkozás, amely egy tagállamban a legnagyobb számú munkavállalót foglalkoztatja, a brit RIVA vállalkozás.

15. A szóban forgó csoporton belül sem Európai Üzemi Tanács, sem pedig az irányelv 1. cikkének (2) bekezdése szerinti, a munkavállalók tájékoztatását és a velük folytatott konzultációt szolgáló eljárás megszervezésére nem került sor. E helyzet orvoslására a tanács — az EBRG 5. cikkének (2) bekezdése értelmében — azzal a kérelemmel fordult az ADS Ankerhez, hogy tájékoztassa őt az EBRG 5. cikkének (1) bekezdésében szereplő információkról, továbbá a munkavállalók képviseleti szerveinek elnevezéséről, valamint e szervek azon képviselőinek nevéről, akik a vállalkozások vagy az azoktól függő vállalkozások munkavállalói nevében az Európai Üzemi Tanács megszervezésében részt vehetnek. Az ADS Anker elutasító válaszával szemben a tanács, kérelme teljesítése érdekében, a kérdést feltevő bírósághoz fordult.

16. Az ADS Anker azzal védekezik, hogy nem áll módjában az EBRG 5. cikke (2) bekezdése értelmében kért információk megszerzésére vonatkozó kötelezettségét teljesíteni, mivel mind a svájci székhellyel rendelkező anyavállalat, mind pedig a holland Anker BV társaság megtagadja a szóban forgó információk szolgáltatását. Az ADS Anker továbbá azt is állítja, hogy a német jogszabályok értelmében nem juthat Németországon kívül található vállalkozások birtokában lévő információkhoz.

17. A kérdést beterjesztő bíróság azonban úgy ítélte meg, hogy az ADS Anker érvelése megalapozatlan, mert arra enged következtetni, hogy az irányelvből, különösen annak 4. cikke (1) bekezdéséből és 5. cikkének (1) bekezdéséből, továbbá az irányelvet átültető nemzeti jogszabály rendelkezéseiből eredő kötelezettség szerint a más tagállamban székhellyel rendelkező központi irányításnak kellene az ADS Anker számára megadni az EBRG 5. cikke (1) bekezdésében meghatározott információkat.

18. Az előzetes döntéshozatalra utaló végzés szerint, ha ez az értelmezés helyes volna, tehát ha meg kellene állapítani e kötelezett-

ség fennállását, akkor meg kellene vizsgálni, hogy — ugyanezen rendelkezések értelmében — a központi irányításnak az EBRG 5. cikke (1) bekezdésében meghatározott információkon túl azokat az információkat is meg kellene-e adnia az ADS Ankernek, amelyek a munkavállalók képviseleti szerveinek elnevezésére, valamint e szervek azon képviselőinek nevére vonatkoznak, akik a vállalkozások vagy az azoktól függő vállalkozások munkavállalói nevében az Európai Üzemi Tanács megszervezésében részt vehetnek.

19. A kérdések megoldása érdekében az Arbeitsgericht Bielefeld felfüggesztette az eljárást, és a következő előzetes döntéshozatalra irányuló kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Az Európai Üzemi Tanács létrehozásáról vagy a közösségi szintű vállalkozások és vállalkozáscsoportok munkavállalóinak tájékoztatását és a velük folytatott konzultációt szolgáló eljárás kialakításáról szóló, 1994. szeptember 22-i 94/45/EK tanácsi irányelv, és különösen annak 4. és 11. cikke olyan kötelezettséget ró-e egy, az Egyesült Királyságban székhellyel rendelkező, az irányelv 4. cikke (2) bekezdésének második albekezdése és (3) bekezdése szerinti központi irányításnak minősülő vállalkozásra vagy egy Holland Királyságban letelepedett, az ellenőrző vállalkozásnak az irányelv 2. cikke (1) bekezdésének e) pontja és 3. cikkének (1) bekezdése szerinti központi irányításának minősülő vállalkozásra, hogy egy Németországi Szövetségi Köztársaságban letelepedett, ugyanazon vállalkozáscsoporthoz tartozó más vállalkozásnak megadja a csoporthoz tartozó társaságokra és üzemekre vonatkozó, azok jogi formájára, képviseleti szerkezetére, munkavállalóik átlagos létszámára, valamint a különböző tagállamok és vállalkozások közötti megoszlásukra vonatkozó információkat?

2) Amennyiben a Bíróság az első kérdésre igenlő választ adna: a tájékoztatási kötelezettség kiterjed-e a munkavállalók képviseleti szerveinek elnevezésére, valamint e szervek azon képviselőinek nevére, akik a vállalkozások vagy az azoktól függő vállalkozások munkavállalói nevében az Európai Üzemi Tanács megszervezésében részt vehetnek?"

III — A Bíróság előtti eljárás

20. Az eljárás írásbeli szakaszában a tanács, az ADS Anker, a Németországi Szövetségi Köztársaság és az Európai Közösségek Bizottsága nyújtott be észrevételeket. Ezenkívül a tanács, az ADS Anker és a Bizottság részt vett a 2002. december 5-én tartott tárgyaláson is.

IV — Jogi elemzés

A — *Az első előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről*

21. Az első kérdésben a kérdést beterjesztő bíróság érdemben azt kérdezi a Bíróságtól, hogy az irányelv 4. és 11. cikke alapján a tagállamoknak kötelezniük kell-e a területükön letelepedett közösségi szintű vállalkozáscsoport — irányelv szerint — központi irányításának minősülő vállalkozását arra, hogy információkat szolgáltasson ugyanezen csoport más tagállamokban letelepedett más vállalkozásainak, amennyiben ez utóbbiak a munkavállalók belső képviseleti szerveitől olyan információk szolgáltatására irányuló kérést kaptak, amelyek nincsenek a birtokában, és amelyek az Európai Üzemi Tanács vagy a tájékoztatást és a konzultációt szolgáló eljárás létrehozására irányuló tárgyalások megkezdéséhez szükségesek.

22. Mielőtt választ adnék az első kérdésre, hangsúlyoznom kell, hogy sem a kérdést feltevő bíróság, sem pedig a jelen ügyben érintett felek nem táplálnak kétségeket afelől, hogy az irányelv 4. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamoknak kötelezniük kell a központi irányítást arra, hogy információkat szolgáltassanak azon munkavállalóknak, akik Európai Üzemi Tanács létrehozására irányuló tárgyalásokat szándékoznak kezdeni. Másfelől ilyen értelemű álláspontomat már részletesen kifejtettem a C-440/00 Kühne & Nagel [5] ügyben előterjesztett indítványomban.

23. Másfelől pedig — különösen a Bofrost-ítélet után — az irányelv 11. cikke (2) bekezdésének értelmében, kétség sem fér a minden egyes, valamely csoporthoz tartozó vállalkozást terhelő azon kötelezettséghez sem, hogy saját munkavállalói számára szolgáltassa „az ahhoz szükséges információkat, hogy megítélhessék, megilleti-e őket a tárgyalások megkezdésének követeléséhez való jog, illetve hogy megfelelően megfogalmazhassák az erre irányuló kérelmet" [6]. Ebben az ítéletében a Bíróság egyértelműen megállapította, hogy az irányelvből eredő kötelezettségek „a munkaadói oldalról nem kizárólag csak a központi irányítást érintik" [7].

24. Kétséges azonban az, hogy a központi irányítás-vállalkozások-munkavállalók háromszögének, amelyben a központi irányítás-munkavállalók és vállalkozások-munkavállalók oldalai között kétségtelen az információáramlás, magában kell-e foglalnia a központi irányítás-vállalkozások oldalai közötti információáramlást. Más szóval, a

5 — 2002. július 11-én ismertetett indítvány, az EBHT-ban még nem tették közzé.

6 — A C-62/99. sz. ügyben 2001. március 29-én hozott ítélet (EBHT 2001., I. 2579. o.) 38. pontja.

7 — Lásd a fent hivatkozott Bofrost-ítélet 31. pontját.

kérdés az, hogy a tájékoztatási kötelezettség a függőleges irányon kívül vízszintesen is fennáll-e, tehát az irányelv értelmében a központi irányításnak fennáll-e ilyen kötelezettsége a csoport többi vállalkozásával szemben, különösen akkor, amikor a munkavállalók belső képviseleti szervei e vállalkozásoktól az Európai Üzemi Tanács létrehozására irányuló tárgyalások megkezdéséhez szükséges információkat kérték, de azok ezen információkkal nem rendelkeznek.

25. Az ADS Anker szerint erre a kérdésre nemmel kellene válaszolni. Megítélése szerint ugyanis a központi irányításnak a csoport többi vállalkozásával szemben fennálló tájékoztatási kötelezettsége nem következik az irányelv szövegéből. Következésképpen a központi irányítás csak akkor köteles az Európai Üzemi Tanács létrehozására irányuló tárgyalások megkezdéséhez szükséges információk szolgáltatására, ha ezeket közvetlenül a munkavállalók kérik. Az ADS Anker szerint ezt a következtetést az a megállapítás is alátámasztja, hogy mivel a munkavállalók kérik az információkat, rájuk hárul az a feladat, hogy ezekhez a központi irányításnál hozzájussanak. Azt elvárni, hogy a vállalkozás a központi irányítással szemben jogi úton szerezze meg a saját alkalmazottai által kért információkat, negatív következményekkel járhat a csoporton belüli viszonyok tekintetében. Ráadásul, ha az említett jogi eljárás negatív eredménnyel zárulna, a munkavállalóknak nem állna rendelkezésére más eszköz, hogy hozzájussanak a kért információkhoz.

26. A tanács, a német kormány és a Bizottság az ellenkező megoldást javasolja, az alább kifejtett okokból.

27. Ami engem illet, rögtön meg kell állapítanom, hogy az ADS Anker saját álláspontjának alátámasztására felhozott érvek nem tűnnek meggyőzőnek. Ezek ugyanis inkább lehetőségeken, mintsem az irányelv rendelkezéseinek értelmezésén alapulnak. Ezzel szemben meggyőzőbbnek tűnnek számomra azok a logikai, szisztematikus jellegű, illetve a szövegből kiinduló, az ellenkező értelmű érvelés alátámasztására alkalmas érvek, amelyeket az alábbiakban igyekszem bemutatni.

28. Mindenekelőtt arra kell emlékeztetnem, ahogyan azt a Kühne & Nagel ügyben tett indítványomban is említettem, hogy „az irányelvben meghatározott rendszer a vállalkozás központi irányítása, illetve a közösségi szintű vállalkozáscsoport szerepén alapul, amelyre, mint a vállalkozás vagy a csoport tényleges döntéshozó központjára, az irányelv 4. cikkének (1) bekezdése az ebben kitűzött célok eléréséért való elsődleges

felelősséget ruházza" [8]. Az említett felelősség magában foglalja „azt a kötelezettséget, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel ki kell elégíteni minden olyan igényt, amely az irányelv értelmében az Európai Üzemi Tanács vagy a tájékoztatást és a konzultációt szolgáló eljárás létrehozására vonatkozóan felmerül, azzal a korlátozással, hogy a központi irányítástól kért cselekménynek ténylegesen szükségesnek kell lennie a nevezett cél eléréséhez". [9] Ebből következik, hogy a központi irányítás „köteles biztosítani minden feltételt, anyagi és logisztikai eszközt, hogy a munkavállalókkal folytatott tárgyalások szabályosan folyjanak" [10].

29. E kötelezettségből következik az is, hogy a munkavállalókat el kell látni minden szükséges információval ahhoz, hogy gyakorolhassák az irányelv 5. cikke (1) bekezdésében elismert, Európai Üzemi Tanács felállítására irányuló tárgyalások megkezdéséhez való jogukat. Az az állítás tehát, hogy ez a kötelezettség csak akkor áll fenn, amikor a munkavállalók közvetlenül a központi irányítástól kérték az információkat, akkor pedig nem, ha a kérés a csoport más vállalkozásaitól származik, az irányelv 4. cikke (1) bekezdése széles körű hatályának indokolatlan és logikátlan korlátozását jelentené, és korlátozná azt a felelősséget, amelyet – mint már említettem – az irányelv nyilvánvalóan elsődlegesnek és általánosnak minősít.

30. Amint arra a Bizottság is jogosan rámutatott, attól a pillanattól kezdve, hogy ez a rendelkezés felelőssé teszi a központi irányítást az Európai Üzemi Tanács létrehozásához szükséges feltételek megteremtéséért – és, hozzátenném, a felelősség áthárítására akkor kerül sor, ha a központi irányítás az egész csoportot jeleníti meg – az említett felelősség nemcsak azt a kötelezettséget jelenti, hogy a munkavállalók képviseleti szerveit közvetlenül el kell látni a megjelölt céllal kért információkkal, hanem annak a kötelezettségét is, hogy ugyanezeket az információkat a csoport egyéb olyan vállalkozásai számára is biztosítsák, amelyekhez saját alkalmazottai ilyen tartalmú kérést intéztek.

31. Más szóval, amikor valamely vállalkozás munkavállalóinak belső képviseleti szervei az irányelv által biztosított jogaik gyakorlása céljából információkat kérnek a vállalkozástól, és ez utóbbi nem rendelkezik ezen információkkal, teljesülnek az irányelv 4. cikkének (1) bekezdése alkalmazásának feltételei, amelyek értelmében a csoport vállalkozásainak joga van információkat kérni a központi irányítástól, amely pedig köteles ezen információk szolgáltatására, hogy e rendelkezés kifejezett céljának megfelelően, megvalósulhassanak az üzemi tanács létrehozásának feltételei.

32. Ellenkező esetben, ismétlem, jelentősen korlátozódna a hivatkozott rendelkezés által a központi irányításra rótt kötelezettség

8 — Lásd a C-440/00 Kühne & Nagel-ügyben ismertetett indítványom 29. pontját.

9 — Uo.

10 — Lásd a C-440/00 Kühne & Nagel-ügyben ismertetett indítványom 30. pontját.

terjedelme, és — ahogyan a német kormány és a tanács is megállapítja — sérülne az irányelv hatékony érvényesülésének elve, amely irányelv célja éppen az Európai Üzemi Tanácsok létrehozásának elősegítése, nem pedig akadályozása.

33. A fentiekben bírált álláspontot követve, a munkavállalók irányelvben elismert jogának gyakorlására irányuló ösztönzés helyett ez éppen akadályt jelentene, és minden objektív indok nélkül terhes és fárasztó intézkedések megtételére kötelezné a munkavállalókat, így — ellentétben a hatékony érvényesülés hivatkozott elvével — megnehezítené az irányelv által kifejezetten támogatott cél elérését. Elegendő figyelembe venni azokat a nehézségeket — ahogyan arra a tanács is jogosan rámutatott — amelyekkel a munkavállalóknak szembe kell nézniük a tárgyalások megkezdésének kérelmezéséhez szükséges információk központi irányítástól való beszerzésekor, ha ez másik tagállamban található, mint a munkavállalók.

34. Mindez, úgymond, a központi irányítás és rá háruló kötelezettségei szempontjából érvényes. De még egy érv kibontható ebben az irányban, ha a csoport egyes vállalkozásainak nézőpontját vesszük alapul. Ahogyan ugyanis azt a német kormány is jogosan észrevételezte, ha a Bofrost-ítélet elismerte, hogy minden ilyen vállalkozás köteles az irányelv értelmében a saját munkavállalói belső képviseleti szerveket ellátni „az Európai Üzemi Tanács vagy a munkavállalók nemzetek feletti tájékoztatását és a velük folytatott konzultációt szolgáló eljárás létrehozására irányuló tárgyalások megkezdéséhez szükséges információkkal" [11], akkor el kell ismerni ezen vállalkozások azon jogát is, hogy ezeket az információkat a központi irányítástól kapják meg.

35. Ezek után nem tagadom, hogy a vitatott kötelezettség tiszteletben tartásának hatékonysága tekintetében nehézségek merülhetnek fel azokban az esetekben, amikor a központi irányítás és az egyes vállalkozások eltérő tagállamokban találhatók (de akkor is, ha ugyanabban a tagállamban). E tekintetben ugyanakkor emlékeztetnem kell arra, hogy az irányelv 14. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok nem csak „hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti, és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek (...) megfeleljenek", hanem arra is kötelesek, hogy „bevezessék azokat a szükséges rendelkezéseket, amelyek lehetővé teszik, hogy az ezen irányelvben előírt *eredményeket* mindenkor biztosítani tudják" [12]. Túl ezen, a 11. cikk (3) bekezdés értelmében „gondoskodnak arról, hogy megfelelő közigazgatási, illetve bírósági eljárás álljon rendelkezésre, az ezen irányelvből származó kötelezettségek betartatása érdekében".

11 — Lásd a fent hivatkozott Bofrost-ügyben 2001. március 29-én hozott ítélet 39. pontját.

12 — A kiemelés tőlem.

36. A hivatkozott rendelkezések különösen kifejezett és pontos eredmény kötelezettségét rójják a tagállamokra, amely némiképpen túl is lép a közösségi irányelvekben általában előírt, általános átültetési kötelezettségeken. Ebből következik, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell minden szükséges eszközt ahhoz, hogy a legteljesebben garantálják az irányelv 4. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségek teljesítését, és hogy, erre utaló kifejezett előírások hiányában is az irányelvet átültető nemzeti jogszabályok, vagy szükség szerint, a jogrend — a maga teljességében — az irányelv kifejezett szándékainak megfelelően kerüljenek értelmezésre.

37. A fenti megállapítások alapján úgy ítélem meg, hogy az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az irányelv 4. és 14. cikkei akként értelmezendők, hogy a tagállamok kötelesek a területükön letelepedett, és az irányelv értelmében közösségi szintű vállalkozáscsoport központi irányításának minősülő vállalkozás számára előírni az ugyanazon csoport más tagállamokban letelepedett vállalkozásai részére, ez utóbbitól saját munkavállalói belső képviseleti szervei által kért, információk szolgáltatását, amennyiben ezen információk nincsenek ez utóbbi vállalkozások birtokában, és ezen információk az Európai Üzemi Tanács vagy a munkavállalók tájékoztatását és a velük folytatott konzultációt szolgáló eljárás kialakításához szükségesek.

B — *A második előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről*

38. A második kérdésben a kérdést előterjesztő bíróság azt kéri a Bíróságtól, hogy amennyiben elismeri a központi irányításnak a csoport egyéb vállalkozásaival szemben fennálló tájékoztatási kötelezettségét, állapítsa meg e kötelezettség alkalmazási körét. Ez a kérdés — mutatis mutandis — gyakorlatilag megegyezik a Kühne & Nagel ügyben előterjesztett második kérdéssel.

39. E tekintetben a tanács kiemeli, hogy az EBRG 5. cikkében előírt információs jognak nem csak az a célja, hogy lehetővé tegye a munkavállalók számára, hogy megtudják, fennállnak-e az Európai Üzemi Tanács létrehozásának feltételei, hanem az is, hogy hozzáférhetővé váljon minden, az Európai Üzemi Tanács esetleges létrehozásához szükséges információ. Miután az irányelv 5. cikke előírja, hogy az Európai Üzemi Tanács létrehozására legalább 100, legalább két különböző tagállamban működő vagy minimálisan két vállalkozás vagy üzem által foglalkoztatott munkavállaló, vagy képviselőik kérésére kerülhet sor, és azokat a munkavállalókat, akik e tanács létrehozását kívánják elősegíteni, tájékoztatni kell a csoporthoz tartozó más vállalkozások vagy üzemek munkavállalói képviseleteit és képviselőit érintő általános információkról. Következésképpen a második kérdésre igenlő választ kell adni.

40. A német kormány a C-440/00. sz. ügyben feltett második előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést érintő észrevételeire való hivatkozásra szorítkozva szintén úgy ítéli meg, hogy erre a kérdésre igenlő választ kell adni.

41. Az ADS Anker ellenben úgy ítéli meg, hogy erre a kérdésre két okból is nemleges választ kell adni. Elsősorban azért, mert a vállalkozások vagy az ezektől függő vállalkozások nevében az Európai Üzemi Tanács létrehozásában részvételre alkalmas munkavállalói képviseletek és képviselőik megnevezésére vonatkozó információkérés túlságosan is általános jellegű. Ez az általános jelleg arra kötelezné a központi irányítást, hogy ő állapítsa meg, melyek az Európai Üzemi Tanács létrehozásához szükséges információk, pedig ez a létrehozást kezdeményező munkavállalók feladata volna. Másodsorban, az ADS Anker szerint ez az információ nem szükséges az irányelv 5. cikke (1) bekezdése szerinti kérelem benyújtásához, következésképpen a munkavállalóknak ezen információ kérése nem áll jogában.

42. A Bizottság, a Bofrost-ügyben hozott ítéltre hivatkozva úgy ítéli meg, hogy erre a kérdésre abban az értelemben kell válaszolni, hogy egy vállalkozás köteles saját alkalmazottai képviseleti szerveit, a vállalkozások vagy az ezektől függő vállalkozások nevében, az Európai Üzemi Tanács létrehozásában részvételre alkalmas munkavállalói képviseletek és képviselőik megnevezéséről tájékoztatni, amennyiben rendelkezik az említett adatokkal, vagy lehetősége van ezeket megszerezni, és ezek az adatok, a nemzeti bíróság szerint, az Európai Üzemi Tanács létrehozására irányuló tárgyalások megkezdéséhez nélkülözhetetlen információknak tekinthetők.

43. Részemről semmi nem indokolja, hogy módosítsam a Kühne & Nagel-ügyre vonatkozó indítványomban képviselt álláspontomat, amelyre jelen esetben is hivatkozom [13]. Véleményem szerint jelen kérdést oly értelemben kell megoldani, hogy a csoport központi irányítása köteles a csoport más vállalkozásai részére, amennyiben ezek a munkavállalók belső képviseleti szerveitől ilyen irányú kérést kaptak, a vállalkozások vagy az ezektől függő vállalkozások nevében az Európai Üzemi Tanács létrehozásában részvételre alkalmas munkavállalói képviseletek és képviselőik megnevezéséről információkat szolgáltatni, ha ezek az információk — a nemzeti bíróság szerint — az Európai Üzemi Tanács csoporton belül történő létrehozásához nélkülözhetetlen információknak tekinthetők.

13 — Lásd a C-440/00. sz. Kühne & Nagel-ügyben ismertetett indítványom 41–44. pontjait.

Végkövetkeztetések

44. A fenti megállapításokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy az Arbeitsgericht Bielefeld 2001. július 24-i végzésével előterjesztett kérdésekre az alábbi értelemben válaszoljon:

„1. Az Európai Üzemi Tanács létrehozásáról vagy a közösségi szintű vállalkozások és vállalkozáscsoportok munkavállalóinak tájékoztatását és a velük folytatott konzultációt szolgáló eljárás kialakításáról szóló, 1994. szeptember 22-i 94/45/EK irányelv 4. és 14. cikkei akként értelmezendők, hogy a tagállamok kötelesek a területükön letelepedett, az irányelv értelmében közösségi szintű vállalkozáscsoport központi irányításának minősülő vállalkozás számára előírni az ugyanazon csoport más tagállamban letelepedett vállalkozásai részére, az utóbbitól saját munkavállalói belső képviseleti szervei által kért, információk megadását, amennyiben ezen információk nincsenek ez utóbbi vállalkozások birtokában, és amennyiben ezek az információk az Európai Üzemi Tanács vagy a munkavállalók tájékoztatását és a velük folytatott konzultációt szolgáló eljárás létrehozására irányuló tárgyalások megkezdéséhez szükségesek.

2. A központi irányítás köteles a csoport valamely, ezt kérő vállalkozása részére, amennyiben ez utóbbi a munkavállalók belső képviseleti szerveitől ilyen irányú kérést kap, a vállalkozások vagy az ezektől függő vállalkozások nevében, az Európai Üzemi Tanács létrehozásában részvételre alkalmas munkavállalói képviseletek és képviselőik megnevezéséről információkat szolgáltatni, ha ezek az információk — a nemzeti bíróság szerint — az Európai Üzemi Tanács csoporton belül történő létrehozásához nélkülözhetetlen információknak tekinthetők".